



CAPITOLUL 4

INSTRUMENTE DE PLATĂ ȘI DE CREDIT

- 4.1 Cambia**
- 4.2 Biletul la ordin**

4.1 Cambia

Cambia și biletul la ordin sunt instrumente negociabile.

Cambia reprezintă o obligație scrisă de a plăti sau de a face să se plătească, la scadență, o sumă de bani determinată.

În baza Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, cu modificările ulterioare¹, **cambia** este definită ca un titlu de credit, sub semnătură privată, care pune în legătură în procesul creării sale trei persoane: trăgătorul, trasul și beneficiarul.

Cambia este creată de către *trăgător* (creditor) care dă ordin debitorului său, numit *tras*, să plătească o sumă fixată la o dată determinată în timp, fie unui *beneficiar*, fie la ordinul acestuia din urmă.

Pentru a fi valabilă, cambia trebuie să conțină mențiunile obligatorii cuprinse în Legea nr. 58/1934, cu modificările și completările ulterioare (vezi Anexa 1):

- denumirea “CAMBIE” în titlul textului;
- un ordin necondiționat de a plăti o anumită sumă de bani;
- trasul;
- data scadenței;
- locul unde se va efectua plata;
- trăgătorul;
- data și locul unde a fost emisă cambia;
- semnătura trăgătorului.

Spre deosebire de dreptul continental, cambia este definită de *legea britanică*² (vedeți diferite tipuri de cambii în Anexa 2) *ca fiind*:

- un ordin necondiționat dat în scris;
- adresat de către o persoană (trăgătorul);

¹ Legea nr. 83/1994

² Bills of Exchange Act 1882

- ❑ unei alte persoane (tras);
- ❑ semnat de persoana care dă ordinul, adică de trăgător;
- ❑ solicitând persoanei căreia îi este adresat (trăgătorului);
- ❑ să plătească;
- ❑ la cerere sau la o dată fixă sau determinabilă în viitor;
- ❑ o anumită sumă de bani;
- ❑ lui, sau la ordinul unei persoane specificate (beneficiarului) sau purtătorului.

Cuvântul “la cerere” înseamnă “la vedere” și îi solicită trasului să onoreze cambia la scadență.

Cambia poate, de asemenea, să fie plătită la o dată fixată în viitor sau la o dată determinabilă în viitor.

De exemplu, o cambie plătită la “90 zile de la vedere”³ se va plăti în termen de 90 de zile de la prezentare.

- Trasul “acceptă” cambia prin semnarea acesteia pe față, în felul acesta, fiind de acord să efectueze plata la acea dată în viitor.
- Cambiile pot fi transferate/transmise prin girare. Girul reprezintă existența pe spatele cambiei a semnăturii persoanei care transferă cambia (verso-ul acesteia).

Banca exportatorului poate cumpăra cambia la o valoare mai mică decât cea înscrisă pe fața instrumentului, acordând veniturile respective exportatorului. Banca poate păstra cambia până la scadență sau poate să o resconteze la banca centrală.

Cambia este un instrument de credit și de plată și se folosește în circuitul internațional, de obicei, sub incidența unui acreditiv documentar sau al unui incasso documentar.

³ în engl. “90 days at sight”

*Acceptarea cambiei*⁴, în legislația română, reprezintă angajamentul luat de către tras față de orice posesor legitim de a plăti cambia la scadență. Trasul nu este obligat prin lege să accepte, dar, în cazul în care acceptă, el devine debitorul principal.

Prezentarea cambiei la acceptare, poate fi:

- *Facultativă* - putând fi făcută oricând până la scadență; sau
- *Obligatorie* - atunci când trăgătorul indică, în mod expres, în titlu acest lucru, fixând sau nu un termen pentru prezentare, sau atunci când cambia este plătitibilă la un anumit timp de la vedere, în termen de un an de la data emiterii.

Prezentarea la acceptare poate fi făcută oricând, dacă trăgătorul nu a fixat un termen pentru prezentare, dar nu mai târziu de data scadenței. Prezentarea la acceptare poate fi făcută, la domiciliul trasului, atât de posesorul cambiei, cât și de un simplu deținător al ei.

Acceptarea este înscrisă într-o rubrică specială pe cambie. Ea se exprimă prin cuvântul “acceptat” sau orice altă expresie echivalentă și este semnată de către tras.

Cambia poate fi transmisă prin:

a) *gir*;

Cambia care are sau nu mențiunea “la ordin” se poate transmite prin gir. **Girul** reprezintă actul prin care posesorul cambiei numit *girant* transferă altei persoane numită *giratar* toate drepturile izvorând din cambie. Toate mențiunile privind circulația cambiei prin gir se fac pe verso-ul instrumentului. Girul trebuie să fie necondiționat și semnat de către girant.

b) *cesiune de creanță ordinară*.

În cazul în care trăgătorul a înscris pe cambie mențiunea “nu la ordin”, instrumentul se transmite prin cesiune de creanță ordinară.

Cesiunea de creanță ordinară este un act prin care creditorul numit *cedent* transferă dreptul său de creanță unei alte persoane numită *cesionar*.

Spre deosebire de gir, cesiunea de creanță ordinară devine valabilă numai începând cu momentul notificării ei debitorului sau din momentul în care debitorul acceptă prin act autentic.

O cambie poate fi, de asemenea, avalizată.

⁴ Banca Națională a României – *Instrumente de plată*, octombrie 1994

Avalul reprezintă angajamentul necondiționat prin care un terț sau un semnatar al cambiei – *avalistul* – altul decât trăgătorul sau acceptantul, devine garant pentru obligațiile unui co-obligat față de o cambie – *avalizantul*.

Avalul se dă pe o cambie sau pe un act separat, utilizându-se una din expresiile “pentru aval” sau “pentru garanție” urmate de semnătura avalistului. Avalistul este obligat să indice persoana pentru care dă avalul.

Scadența este termenul la care cambia trebuie plătită. Instrumentul trebuie să indice cu precizie ziua sau termenul maxim în interiorul căruia creditorul trebuie să se prezinte la plată. Scadența trebuie să rezulte cu precizie din textul cambiei.

Scadența poate fi:

- la vedere;
- la un anumit timp de la vedere;
- la un anumit timp de la data emiterii;
- la o dată fixă.

Posesorul cambiei care nu este plătită la vedere trebuie să o prezinte la plată în ziua scadenței sale sau la cel mult două zile de la aceasta. Această prezentare trebuie efectuată în locul desemnat pe cambie.

Scontarea cambiei este o formă de credit acordat de către o bancă posesorului cambiei; la prezentarea pentru scontare, banca îi achită contravaloarea, înainte de scadență, percependu-i un comision (taxa scontului).

În cazul neplății la scadență de către tras, posesorul cambiei trebuie să facă un **protest** înainte de a putea face recurs împotriva celorlalți semnatori ai cambiei. În cazul în care o cambie este “încasată” de către o bancă, aceasta trebuie să facă protestul în caz de neplată.

4.2 Biletul la ordin

Biletul la ordin este un instrument prin care emitentul își ia angajamentul de a plăti beneficiarului sau celui care este posesorul legitim al instrumentului

o sumă determinată, la o anumită dată. Biletul la ordin este un titlu de credit care pune în legătură în procesul creării sale două persoane: *emitentul* și *beneficiarul*. Titlul este creat de către emitent, în calitate de debitor care se obligă să plătească o sumă de bani la un anumit termen sau la prezentarea unui beneficiar aflat în calitate de creditor (vezi Anexa 3).

Pentru a fi valabil, biletul la ordin trebuie să conțină mențiunile obligatorii cuprinse în Legea nr. 58/1934, cu modificările și completările ulterioare, respectiv:

- 1) denumirea de bilet la ordin trecută în însuși textul titlului și exprimată în limba întrebuintată pentru redactarea acestui titlu;
- 2) promisiunea necondiționată de a plăti o sumă determinată;
- 3) scadența;
- 4) locul unde trebuie efectuată plata;
- 5) numele aceleuia căruia sau la ordinul căruia trebuie făcută plata;
- 6) data și locul emiterii;
- 7) semnătura emitentului.

În conformitate cu prevederile legale⁵ în vigoare, creatorul biletului la ordin (emitentul sau subscriitorul) trebuie să introducă în textul titlului denumirea de „bilet la ordin”. În ceea ce privește denumirea de bilet la ordin, ca element obligatoriu al acestui titlu, Banca Națională a României și instituțiile de credit vor aplica pentru biletul la ordin prevederile normelor-cadru amintite.

⁵ Banca Națională a României - Norma-cadru nr. 6 din 08/03/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 119bis din 14/06/1995 privind comerțul făcut de societățile bancare și celelalte societăți de credit, cu cambii și bilete la ordin, pe baza Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 11/1993, aprobată și modificată prin Legea nr. 83/1994, cu modificările ulterioare

În cazul emiterii unui bilet la ordin, emitentul (subscriitorul) debitor se obligă în mod necondiționat să plătească o sumă de bani.

Banca Națională a României și instituțiile de credit nu vor accepta în operațiunile lor decât bilete la ordin care au indicată scadența pe fața titlului.

Biletul la ordin care nu are scadența menționată este socotit plătit la vedere.

În lipsa unei mențiuni speciale, locul emisiunii titlului este socotit loc de plată și în același timp loc al domiciliului emitentului.

Biletul la ordin care nu arată locul unde a fost emis se socotește semnat în locul arătat lângă numele emitentului.

Prevederile legale stipulează ca Banca Națională a României și instituțiile de credit să nu accepte în cadrul operațiunilor lor biletele la ordin cărora le lipsesc una sau mai multe din mențiunile obligatorii stipulate de lege ca trebuind să fie cuprinse într-un astfel de titlu. Această reglementare a activității este, în general, valabilă cu excepția următoarelor cazuri:

a) în situația în care indicarea scadenței nu se face în mod expres pe titlu, se va considera biletul la ordin ca fiind plătit la vedere;

b) în situația în care indicarea locului de plată nu se face în mod expres pe titlu, se va considera, ca loc de plată al biletului la ordin, locul emiterii titlului, care este în același timp și loc al domiciliului emitentului;

c) în situația în care în biletul la ordin nu se arată locul unde a fost emis, se consideră ca loc al emiterii locul indicat lângă numele emitentului.

Datorită caracterului formal al biletului la ordin, dacă titlului îi lipsește vreuna din condițiile obligatorii menționate, titlul este nul.



Teste

1. Ce instrumente negociabile cunoașteți?
2. Ce este cambia și care sunt persoanele implicate în procesul cambial?
3. Care sunt mențiunile obligatorii ale cambiei conform Legii nr. 58/1934, cu modificările ulterioare?
4. Ce este cambia conform legii britanice?
5. Cum se poate transmite cambia?
6. Cum se realizează avalizarea cambiei?
7. Ce este scontarea?
8. Definiți biletul la ordin.
9. Care sunt mențiunile obligatorii ale biletului la ordin?

ANEXA 1

CAMBIA (recto)

<p style="text-align: center;">TRAGATOR</p> <p>Cod fiscal _____</p> <p>Adresa _____</p>	<p style="text-align: center;">CAMBII</p> <p>Platiti in schimbul acestei trase in _____ exemplare</p> <p>stipulata suma de _____ (moneda) _____ (in cifre)</p> <p>(in litere) _____</p> <p>Valoarea reprezinta _____ sau la ordinul sau.</p>	<p>Data emiterii _____</p> <p>Locul emiterii _____</p> <p>Scadenta _____</p> <p>Locul platii _____</p>
<p style="text-align: center;">ACCEPTAT</p> <p>de _____</p> <p>_____ L.S.</p>	<p style="text-align: center;">TRAS</p> <p>Adresa _____</p> <p>Cod fiscal _____</p> <p>Cont nr. _____</p> <p>Deschis la _____</p> <p style="text-align: center;">↓ Va rugam ca aceasta portiune sa nu fie scrisa sau stampilata ↓</p>	<p>_____ L.S.</p>
<p style="text-align: center;">AVALIZAT</p> <p>de _____</p> <p>pentru _____</p> <p>_____ L.S.</p>		

CAMBIE (verso)

<p>1) GIRANT _____</p> <p>Girat către _____</p> <p>Data _____</p> <p>_____ L.S.</p>	<p>3) GIRANT _____</p> <p>Girat către _____</p> <p>Data _____</p> <p>_____ L.S.</p>	<p>5) GIRANT _____</p> <p>Girat către _____</p> <p>Data _____</p> <p>_____ L.S.</p>
<p>2) GIRANT _____</p> <p>Girat către _____</p> <p>Data _____</p> <p>_____ L.S.</p>	<p>4) GIRANT _____</p> <p>Girat către _____</p> <p>Data _____</p> <p>_____ L.S.</p> <p style="text-align: center;">↓ Va rugam ca aceasta portiune sa nu fie scrisa sau stampilata ↓</p>	<p>6) GIRANT _____</p> <p>Girat către _____</p> <p>Data _____</p> <p>_____ L.S.</p>

ANEXA 2

SPECIMEN BILL OF EXCHANGE (Names are fictitious)

⑧
£8,240

Keighley
11th August, 1987

⑦ AT SIGHT OF THIS SOLA OF EXCHANGE PAY TO OUR ORDER THE SUM OF STERLING
① ⑥ ⑨
POUNDS EIGHT THOUSAND TWO HUNDRED AND FORTY ONLY FOR VALUE RECEIVED

Drawn under Irrevocable Credit of British National Bank, Pennine House, 45 Well Street,

Bradford No. PDC/2/6789 dated 20th July 1987

To: ③ ⑤
British National Bank
Pennine House
45 Well Street
Bradford

②
For and on behalf of
QUALITY WOOLLENS LTD
④

Joe Atkinson
Director

The legal definition of a bill of exchange is:

1. an unconditional order in writing
2. addressed by one person (the drawer)
3. to another (the drawee)
4. signed by the person giving it (the drawer)
5. requiring the person to whom it is addressed (the drawee, who when he signs becomes the acceptor)
6. to pay
7. on demand or at a fixed or determinable future time
8. a sum certain in money
9. to, or to the order of, a specified person or to bearer (the payee).

The phrases are numbered to correspond to the various parts of the bill of exchange shown above. All the information above must be shown on every bill of exchange.

The specimen bill of exchange is a 'sight' bill which requires immediate payment by the drawee. If it called for payment after the date of the bill it would be a 'tenor' bill. Unless the documentary letter of credit stipulates that bills of exchange are required in duplicate, a single (sola) bill of exchange is acceptable.

BILL OF EXCHANGE

No.

For

..... of this FIRST OF EXCHANGE (Second of the same tenor and date being unpaid)

Pay to the order of the sum of

Value received and charge the same to account of

Drawn under

L/C No. dated

To

.....
MANAGER

BILL OF EXCHANGE

No.

For

..... of this SECOND OF EXCHANGE (First of the same tenor and date being unpaid)

Pay to the order of the sum of

Value received and charge the same to account of

Drawn under

L/C No. dated

To

.....
MANAGER

Due:	Date:
USD:	Ref NO:
AT..... OF THIS FIRST OF EXCHANGE (SECOND UNPAID)	
PAY TO THE ORDER OF I TRADE FINANCE INC.	
THE SUM OF	
.....	
.....	
UNITED STATES DOLLARS FOR VALUE RECEIVED	I TRADE FINANCE INC
To:
.....

PER ANTI FOR ACCOUNT OF THE DRAWEE	FOR ACCEPTANCE 	Amount
	(Place and Date of Issue)	A/R n, for value received, please pay against this Bill of Exchange to the order of the sum of (in words).....
Effective payment to be made in (currency USD/DEM etc) without deductions for and less of any taxes, duties or impost of any nature.		This Bill of Exchange is payable at (Name of Domestic Bank)
Drawee:	Drawer:	
.....	
.....	

SPACE BELOW FOR ACCEPTANCE STAMP	FORM 1442 (11-90)	DRAWER'S OR FORWARDING BANK'S NUMBER
Drawn under Korean Commercial Bank L/C 6702 / 6789 Royal Bank of Canada International Trade Centre L/C 1234567	Due <i>January 21</i> 19.....	6702 / 6789
AT SIGHT FOR VALUE RECEIVED PAY TO THE ORDER OF THE ROYAL BANK OF CANADA THE SUM OF		
<i>Fifty Thousand U. S.</i> DOLLARS \$ 50,000.00 U.S.		
TO <i>Royal Bank of Canada</i> <i>International Trade Centre</i> <i>Any City, Any Province</i>	BCD Exports Ltd. <i>J. Brown, Export Manager</i>	RECEIVING BANK'S NUMBER 1234567

SPACE BELOW FOR ACCEPTANCE STAMP	FORM 1442 (11-90)	DRAWER'S OR FORWARDING BANK'S NUMBER
Drawn under Bank of Singapore L/C 234 / 1657 Royal Bank of Canada International Trade Centre L/C 24689	Due <i>April 21, 19-</i> <i>January 18</i> 19.....	234 / 1657
AT 90 DAYS SIGHT FOR VALUE RECEIVED PAY TO THE ORDER OF THE ROYAL BANK OF CANADA THE SUM OF		
<i>Seventy five thousand Canadian</i> DOLLARS \$ 75,000.00 CAN		
TO <i>Royal Bank of Canada</i> <i>International Trade Centre</i> <i>Any City, Any Province</i>	TYM Trading Inc. <i>R. Smith, Vice President</i>	RECEIVING BANK'S NUMBER 24689

ANEXA 3

BILET LA ORDIN (recto)

VAZUT	BILET LA ORDIN	Data emiterii _ _ / _ _ / _ _
La data _____	Valoarea în lei a contului de debitor: _____	Localitatea _____
De emitent _____	Suma de _____ (cifra) _____ (cuvinte)	Suma în cifre _ _ / _ _ / _ _
_____ Semnatura personală L.S.	(in lire) _____ _____ cu _____ sau la ordinul său Venim înscris, astăzi, din _____	Localitatea _____
AVALIZAT	EMITENT	Localitatea _____
de _____	Adresa _____	Suma în cifre _ _ / _ _ / _ _
pentru _____	Cod fiscal _____	Localitatea _____
_____ Semnatura personală L.S.	Denumire _____	Suma în cifre _ _ / _ _ / _ _
	Deschis la _____	Localitatea _____
	<small>© 2010 Banca Comercială Română - BCR SA</small>	L.S.

BILET LA ORDIN (verso)

1) GIRANT	3) GIRANT	5) GIRANT
Girant către _____	Girant către _____	Girant către _____
Data _____	Data _____	Data _____
_____ Semnatura girant L.S.	_____ Semnatura girant L.S.	_____ Semnatura girant L.S.
2) GIRANT	4) GIRANT	6) GIRANT
Girant către _____	Girant către _____	Girant către _____
Data _____	Data _____	Data _____
_____ Semnatura girant L.S.	_____ Semnatura girant L.S.	_____ Semnatura girant L.S.
<small>© 2010 Banca Comercială Română - BCR SA</small>		